„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом петком недељом, на целом табаку, а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру).
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин. на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слов а за жиг плаћа се по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а предплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад у дунавској улици.
РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 53. У Новоме Саду у уторак 7. (19.) априла 1881. ГОДИНА XVI.

НОВИ САД, 6. априла.

Има већ више година, како се свет у Угарској не нада пролећу с оним веселим расположењем, што наиђе на човека после устајаности и мртвила зимског. **Поплава у Угарској** почиње сваке године с пролећа бивати стална рубрика у домаћим листовима. Но никад још није дневна кроника имала да бележи тако очајне извештаје, као ове године. Владини листови истина тврде, да погибао није онолика, као што је приватни извештаји цртају, али кад у великој вароши старо и младо дању и ноћу по киши и свакој непогоди мора да ради, не би ли спасли само бар огњиште своје, онда мора бити, да се ту не ради тек од дуга времена зар или забаве ради. По последњим извештајима, опасност је од поплаве у Потисју врло велика, у Сегедину опет највећа. Вода све већма расте; 3. о. м. стала је истина, али на висини од 26 стопа и 9 палаца. Крај свега тог, што се на насипима мравињом вредноћом ради, сегедински се насипи једнако спуштају и помало одваљују, тако да се квар једва оправи. У Вашарељу се сваки час надају катастрофи, а уздолази ли још вода или духне ли ветар, ни Сегедин не ће, мимоићи несрећа и друга катастрофа јамачно ће бити већа и ужаснија од прве. Фатално је, да се досадашњој и садашњој привредној политици угарској највише свети баш имењака министра-председника.

Највишом одлуком од 30. марта о. г. наређено је, да се **прашко свеучилиште** раздели на двоје, на два самостална свеучилишта, чешко и немачко, но оба ће имати једно име, Кароло-Фердинавдеја, тј. Кароло-фердинандовска велика школа. У сваком ће се предавати на дотичном народном језику. Чешки филозофски и правнички факултети отвориће се почетком идуће школске године. Академијском сенату доставило је министарство просвете 3. о. м. ту одлуку. Чешки листови веле, да су истом одлуком призната обема народностима једнака права на добра садашњег уриверситета, тј. на закладе и научне збирке. Наређено је, да се на административним и судским испитима у чешком свеучилишту осигура знање немачког језика. Почетком 1882. школске године отвориће се и медицински и богословски факултет у чешком свеучилишту. Из Прага јављају, да су чешки народни заступници и професори задовољни с тим решењем универзитетског питања, тј. с потпуним раздељењем чешког и немачког свеучилишта једног од другог; увиђају, да је баш тај начин бољи по чешки народ и згоднији за слободан развитак чешког језика и књижевности чешке.

Грчким одговором на идентичне ноте сила — обоје саопштавамо на другоме месту за се — ступило је **грчко питање** опет у нову фазу, која би, узевши ствар не само с формалне, него и са стварне стране њене, требала да буде последња. Но ко зна, не ће ли се опет појавити каква сметња, која ће читаву ствар, тј. коначно решење и грчку окупацију уступљених области, ако не за свагда, јер предаја је од свију интересената одобрена, а оно бар на неко време одложити. Грчка иште јамства, да ће јој досуђене области за јамачно и на миру предане бити. Силе сад ваља о томе да донесу одлуку. Хоће ли се оне моћи примити јамства, хоће ли хтети, то је за сад тешко рећи, тим теже, што се још не зна, иште ли Грчка само морална јамства или можда чак и материјална. Судећи по досадашњем искуству, силе тешко да би ту обвезу на се примиле, али у овом случају канда су вољне нешто урадити. Са више страна јављају, да су оне упутиле своје цариградске заступнике, нека им ови поднесу предлог, шта даље да се ради. Мисли се, да ће заступници сад ступити с Портом на ново у додир, те удесити какав год аранжман у том погледу, на сваки начин тако, да на Порту падне одговорност за извржбу предаје.

Како **Грци садашњу ситуацију** у свом спору с Турском схватају, то је обележио Комундуро у разговору с дописником једних лондонских новина. Грчки министар-председник рече, да дипломатске ноте не ће задржати ток ствари и судбину Грчке. По што су силе одустале од обвезног уговора, то свет губи веру у јевропина обећања. У свом одговору Грци пре свега иште, нек им се разјасни, како стоји с јамчевином, да ће им се нова област на брзо предати. То је, рече, кључ ситуацији. Комундуро мисли, да би рат Турској више штете учинио, него ли Грчкој, јер грчке области у азијској Турској изгледају само на знак, па да се листом дигну. Краљ Ђорђе рекао је: „Осамнајест година слушао сам савет Јевропе, јер сам мислио, да ми је наклоњена. Што сад од мене иште, то би круну и земљу понизило, само да се силе спасу из неприлике, коју су саме створиле. Зашто су ме ободравали, да крећем војску? Историја ће Јевропи замерити, да је била неправедна и одвећ недоследна.“ Из тога се види, с каким су срцем Грци примили јевропски предлог.

Туниско питање још није ступило у фазу фактичног решавања, још се само дипломатским путем расправља. Султан је узео свог вазала, беја од Туниса, под своју заштиту, и тим је француско-туниска зађевица добила други вид. Тај чин дала је Порта силама на знање и у дотичној ноти саопштила, како је на бејево питање одговорила, да одобрава мере, што их је он предузео тога ради, да поврати мир и ред међу Крумирима, те жели, да он удвостручи своју снагу, како не би било повода, да се наруши пријатељски одношај с Француском, који је њојзи врло драг. Међу тим, Француска је по други пут позвала туниског владара, нека с њом заједно кооперише против Крумира, но овај до сад још није ништа на тај позив одговорио. После поменутог чина портиног, нема сумње, да ће му и други одговор, као и први гласити. Мухамед-ес-Садок јамачно ће и другом уверавати, да Туисци не ће на Французе ударити, али да они не могу своја племена задржати, да се не ставе на ноге у обрану од нападаја; ако француски ђенерали своје тегобе туниској војсци поднесу, учиниће им се, што је право. Што се тиче талијанског држања у туниском заплету, ту немамо никаку новију и важнију вест да прибележимо. Неки листови донеше вест, да Италија скупља и оружа своје ратне бродове, но полузванични римски поричу то. Да Талијанска није вољна, завађати се с Француском због Туниса, види се и по томе, што министарска криза њена још није решена, а познато је, да је кајролов кабинет баш због туниског заплета пао; у томе, што му се не ће лако наследник да нађе, назиру потврду кајролове спољашње политике. Говори се, да ће најпре Депретис бити позван, да састави нов кабинет. Међу тим, левичарске вође обећале су, да ће ливичарски кабинет потпомагати.

Идентична нота велесила о грчком питању.

Идентична нота што су је велесиле јевропске ради решења грчко-турског спора поднеле влади грчкој — гласи у главном:

„Пошто се под неодољивим упливом владајућих околности није дало постигнути мирно изведење оних закључака, што се налазе означени у закључном акту берлинске конференције, то су посредујуће силе наложиле својим заступницима, да међусобно пронађу и утаначе ону пограничну пругу, која би, по њиховом сопственом убеђењу, одговарала најбоље садањем положају. Пошто су свестрано испитали све могуће предлоге, што су ради решења овог питања поднесени били, препоручили су у Цариграду оверовљени заступници велесила својим владама ону пругу и оне стипулације, на које се сложише једногласним закључком.“ За овим следи у дотичној ноти текст записника цариградских заступника, којим се одређује, да нова погранична пруга захваћа Ларису, Турнову и Тркијалу у Тесалији, Арту и Пунту у Епиру, а којим је утаначено. и то да ће се оборити утврђења града Превезе и да ће у заливу артанском бити слободна пловидба. Дотични спис заступника јевропских велесила завршује следећим речима: „Грчка ће морати дати особитих гаранција у корист мухамеданског живља анектираних покрајина, како гледе слободе вероисповеди тако и гледе уважења поседа.“ Нота наваља даље, да велесиле — усвојив предлог својих цариградских заступника — дају на знање грчкој влади, да оне дотичне закључке својих повереника стварно супститујишу оним у закључном акту берлинског конгреса њима самима постављиним опредељењима, и да су велесиле у интересу општег мира вољне придржавати се овог закључка, који се има сматрати решењем, донесеним од стране читаве Јевропе. С тога се позива грчка влада, да прими уређење, што је изложено у садањем протоколу, а велесиле дају израза свом уздању, да грчки кабинет неиздавањем свога сагласа неће хтети проиграти симпатије Јевропе, да неће узети на се огромну одговорност, што би је посредујуће велесиле на њега свалиле, и да најзад неће бити вољан, да се изложи потпуној усамљености, која би била неизбежна последица његова непристанка. Ако пак, као што то посредујуће велесиле очекују, Грчка учини за доста потраживањима ситуације и једногласно очитованој жељи Јевропе, која је чврсто одлучила, да се мир не поруши, те задовољи потраживање велесила — примањем од стране ових донесеног решења — онда се велесиле обвезују, да ће пазити, да се то решење изврши и грчкој влади олакша, да на миру заузме област, коју обухвата нова гранична пруга.

Грчки одговор

на горњу идентичну ноту скицира „Н. беч. Тгблт“ овако:

Први део тог документа пун је рекриминација, тако да би човек мислио, да Грци не пристају на компромис. У другом пак делу изјављује грчка влада, да прима јевропски предлог, само на крају ставља неке услове у погледу будућности и целог обима грчких тражбина. Тај други део грчког одговора гласи од речи до речи:

Грчка никад не би могла мислити, да би се Турска противила одлукама великих сила, а тако исто ни то, да би она своје рођене интересе, опирући се вољи сила, дотле заборавила, да се сама изложи евентуалности рата, коме се последице не би могле прорачунити. Влада грчког краља жели мира. Она је Јевропи захвална, што се усиљавала, да исправи грчке границе. По томе ће се Грчка пожурити, да поседне, што јој је досуђено, и да даде сва пожелана јамства за будућност Мусулмана, што по тим областима живе. Међу тим, Грчка мисли, да не приличи њеном достојанству, да своју децу, што остају ван нових граница. остави њиној садашњој судбини, а да их не препоручи оном духу праведности и благонаклоности, који је силе руководио, кад су већале о судбини Јелина.

Нов предлог о зајму са Бонтуом.

Београдски листови доносе следећи нов уговор о зајму:

Између потписаних: г. Мијатовића, заступника министра финансије кнежевине српске и друштва Генералне Уније у Паризу, које представља г. Беранже, на основу пуномоћија издатог му од г. Бонтуа председника истога друштва,

Уговорено је што сљедује:

Чл. I. Влада српска обвезује се да учини зајам са премијама и да на плаћање годишње (разумевајући у то и интерес и отплату за 50 година) тога зајма одреди годишњу суму од једног милијона шест стотина и педесет хиљада динара. Влада се обвезује да друштву Генералне Уније уступи упис (суп̄скрипцију) целокупног тог зајма.

Чл. II. Друштво Генералне Уније прима на се једну трећину обвезница, и обвезује се да принос од њихове продаје употреби за грађење жељезничког пута Београд-Врања.

Усљед ове обвезе, број хипотекарних обвезница, које ће се издати за грађење горе речене жељезнице, у смислу закључене конвенције од 22. јануара (3. фебруара) 1881. смањиће се за 20 хиљада и према томе свешће се од две стотине хиљада на сто осамдесет хиљада комада.

Чл. III. Остале две трећине обвезница овога зајма, употребиће се на исплату унутрашњег српског зајма.

Друштво Генералне Уније прима на се четири шестине обвезница, које сачињавају ове две трећине, за ефективну цену од 12 милијона динара, која ће се платити на једнаке делове по 3 милијона, 15. јула, 15. октобра 1881. 15. јануара и 15. априла 1882.

Друштво ће изјавити у року од 6 месеци после првог вучења, да ли ће узети на се оне оставше друге две шестине. Но ипак оно се обвезује, да од те две последње шестине стави на расположење влади српској известан број обвезница који ће представљати номиналну вредност од 2 милијона динара, да би се дале у замену за обвезнице унутрашњег зајма, али та замена не може бити друкчија него по пуној именитој вредности. Цена две последње подписане шестине, кад се одбију обвезнице резервисане за владу, утврђена је на 4 милијона, од којих ће се половина платити при изјави за примање а друга половина три месеца после тога.

Друштво Генералне Уније може да се и делимице послужи правом опције у одређеном року.

Влада српска користиће се интересима и правом вучења на све непродате обвезнице.

Чл. IV. Друштво Гереналне Уније пристаје овим да се годишња одплата за зајам жељезнички (види IV. чл. конвенције српске жељезнице) умали са 50.000 динара, а кад се том умањењу дода још и оно уништење од 20.000 обвезница споменуто у II. чланку ове конвенције, онда ће се та годишња одплата свести од 6,000.000 на 5,400.000 динара.

Чл. V. Друштво Генералне Уније задржава право да предложи министру финанције, који коначно решава, тип зајма, форму обвезница и план вучења, а разуме се по себи да се материјални резултати операције неће моћи изменити ни у погледу трајања амортизације, ни годишње отплате, коју влада српска има давати.

Решено је у начелу да ће зајам овај носити интерес 2 и по до 3 по сто осим премија и амортизације.

Сачињено у два егземплара и потписано.

У Београду 20. марта (1. априла) 1881.

За владу српску, заступник министра финансије,
Чед. Мијатовић.

За друштво генералне уније
услед датог му овлашћења,
В. Беранже.

ДОПИСИ.

Из Суботице 25. марта. Синоћ је представљан комад „Ај људи, што се не жените“. Кућа је била прилично пуна, дневна је благајна донела толико, да ће се дневни трошкови подмирити моћи.

Представа је сасвим округло испала тако, да претходно мађ. повор. друштво, које се из тригред толиког особља састојало, као што је наше нар. повориште, и којега су чланови двоструку и троструку гажу вукли, добијали, но што наши чланови примају, па ипак по пресуди самих рођених Мађара, који српски разумевају и који су исти комад од предходног мађ. друштва под врло даровитом и угледном управитељицом, гђцом Маријетом Ердељи, представљан бити гледали, кажу: да је наше пов. друштво много боље овај комад представљало, него њихово; што само на част и дику како нашој повориштној дружини, тако и нами Србима служи.

Како су сви чланови у овоме комаду своје улоге добро и потпуно решили — није нам за сад оцењивати поједине и струке њихове, особито онда, када знамо, да све када би и хтели поједину струку и улогу другоме, боље дорасломе члану доделити, то не може се чинити, када оскудева потребан број чланова.

Али, да неогрешимо — правило непристраснога пресудиоца, нагласити нам ваља, да су Ружић (Сима Јагодић, богаташ), М. Рајковићка (Јагодићева кћи) и Ј. Поповићева (Мутибарићка удовица) изврсно своје улоге одиграли. Само што морамо нашој публици замерити, што исте при завршетку неје достојно наградила, пошто их за вредно неје нашла у овако несрављено добро одиграном комаду — ни изазвати. Партикуларно изазивање и сваки тренут пљескање и тапшање неје сасвим у реду, јер то не само да неје отликовање у опће, већ је у правом и строгом смислу узето, сметање у игри, од чега ваља, да се наша публика одучи. Све има у своје време закона — а и места.

Вести из народа.

— У **Тамишвару** је 30. марта умрио правник другогодишњак из бечког свеучилишта, Миливој Станић, јединац син тамошњег пароха, Кузмана Станића.

Нови Сад 6. априла. Јуче око једанајст сахата пре подне отворио је посланик уздинског среза, др. Мих. Полит-Десанчић, ради договора у ствари предстојећих избора сазвани збор бирача српске слободоумне народне странке. На састанку присуствоваху бирачи из свих главнијих срезова српских. Пошто је председник поздравио сакупљени збор и објаснио смер састанка — на ово односећи се говор му донећемо сутра у свој опширности — при чему особито нагласак удари на значај опозицијоне народносне странке на угарском сабору у Будимпешти и даље на то, да је сада најглавније питање, да се створи што живље изборно кретање у корист кандидата српске опозицијоне странке, почим ће народносна странка на сабору угарском ојачати придоласком Романа и Саса, који се решили напустити досадањи пасивитет, — позва др. Полит сакупљене чланове, да приступе избору председника и перовођа. Збор изабра за председника дра Мих. Полита-Десанчића, а за перовође адв. Павла Гостовића и Мишу Димитријевића. Пошто избрани часници заузеше своја места, узе реч Миша Димитријевић те у образложеном говору поднесе гледе питања о дискусији програма следећи предлог:

1) да се радња око избора пре 3 године сматра као радња на темељу већ утврђеног бечкеречког програма, и да се са одобрењем на знање узме;

2.) исто тако да се изјави признање посланицима српске слободоумне странке на њиховом раду на угарском сабору за последње 3 године, пошто је исти у смислу бечкеречког програма;

3.) да се изјави, да се при бечкеречком програму и даље остаје; и

4. да се према томе питање програма не подвргава дискусији.

Предлог овај буде једногласно усвојен од стране скупљених бирача.

После овога би стављено на дневни ред питање о положају наших посланика на угарском сабору и буде усвојен предлог:

да посланици српске опозицијоне странке заузму на угарском сабору опозицијони положај према влади, не везујући се ни са једном мађарском опозицијоном странком, у чему им се остављају одрешене руке с тим, да то према нашим народносним потребама удесе, поглавито да слободоумни карактер српске народне странке очувају.

Трећи и последњи предмет дневнога реда био је предлог за организацију изборног кретања. После подуже дебате у овој ствари буде једногласним закључком усвојен следећи предлог: нека се ради руковођења посланичких избора изабере један одбор од 10 лица из места овога збора, а то је из Новога Сада, и по два лица из сваког среза, у коме се може кандидат српске народне странке поставити. Поједини срезови постављају кандидата у споразуму са овим централним одбором. Примањем овога предлога и избором средишњег одбора буде закључен и сам збор.

Саопштавајући данас најглавније предлоге и на ове донесена решења, остављамо за сутра саопштење тока дебате о појединим предлозима.

НОВИЈЕ.

— Из Петаве из Штирске послато је у Потисје 150 пијонира и 3 официра са 20 понтона.

— Као што „Хон“ дознаје, романски активаши своде свој програм на ово: 1. Засебни земаљски сабор за Ердељ и државоправни положај, као што је положај Троједне Краљевине. 3. Да се изборни цензус смањи на базис од 1863. год.

— Прошлог петка јавили су из Београда, да ће као сутра дан, дакле у суботу, српска народна скупштина бити на месец дана одгођена. По томе се одлаже и расправа предлога о оснивању српске народне банке. Пре разласка долази на дневни ред предлог о измени устава. У петак се још није знало, хоће ли скупштина пре разласка претрести прорачун или не ће.

— Из Београда јављају бечкој „Преси“, да је опет постало сумњиво, хоће ли пуковник Хорватовић бити послан у Петроград за српског заступника. Хоће, да га у Берлин пошљу. Као кандидате за празан портфељ спољашњих послова помињу министре на расположењу, Богићевића и Ђ. Павловића.

— По једној цариградској дипломатској депеши јављају бечкој „Преси“ из Лондона, да је турско министарско веће опуномоћило арбанског гувернера, нека се пусти у договор с арбанашком лигом.

— Из Немачке престонице јављају, да досадашњи преговори, што их кабинети о азилском питању један с другим воде, још трају, али нису ни до каких резултата довели.

— Пресуда над цареубицама извршена је у Петрограду 3. о. м. тачно у 9 сах. пре подне на Семеновској пољани. Сви су, осим Јесике Хелфманове, која је у другом стању, обешени, и то најпре Кибалчић, па Михајилов, Перовскова, Шељабов и најпосле Рисаков. Кад су их водили на губилиште, сваки осуђеник имађаше на груди таблицу са записом „цареубица.“ Светина у један мах хтеде на њих насрнути, да искали своју срџбу, али војничка пратња не даде. Осуђеници беху истина престрављени, али се срчано држаху, осим Рисакова, који је био са свим погружен и по све клонуо, кад га дигоше на губилиште; у Перовскове шта више беху зажарени образи. Код Михајилова је уже два пут пукло. Пред смрт целиваше сви крст. За 17 минута беше све готово. У 10 сах. и 10 мин. скидоше мртва телеса са вешала.

— Из Петрограда јављају, да је ово дана у Гачини код цара Александра III. било министарско веће, на ком је већано, шта да буде с великим кнезом Николом Костантиновићем и његовим оцем. Још није познато, шта је решено.

— По једном берлинском телеграму „Стендерда“ лондонског, султан је изразио жељу, да је рад, да област, што је треба да уступи, не уступи у право Грчкој, него Немачкој, а ова после оној.

— Из Лондона јављају бечкој „Преси“, како онде тврде, да Порта руководи политику беја од Туниса, ма да у Цариграду то поричу.

— Из берлинских дипломатских кругова навешћују, као што „П. Лоју“ јављају, да се француско-талијански одношај због туниског заплета почиње мутити.

Разне белешке.

(Приповетке Вука Врчевића.) Радујемо се, што се српска књижара браће Јовановића у Панчеву, као што дубровнички „Словинац“ јавља, латила књижарског подузећа, да изда приповетке после Вука првог знаља народног живота, помоћника и имењака вукова, старине Вука Врчевића. Врчевићеве приче и приповетке црпене су из живота српског народа по лепој Боци Которској и кршној Херцеговини, тичу се понајвише установа домаћег живота и обичајног народног, а кад што и међународног права, а штампане су до сад које у задарском „Праву,“ које у реченом дубровачком, врло добро уређеном листу, од куда су их и други српски и хрватски листови прештампавали. Са „Словинцем“ за једно мора се сваки пријатељ српске књиге обрадовати том подувећу, јер ћемо имати тако по све ретку киту у венцу наше књиге.

(Милован Ђ. Глишић,) познати наш приповедач и досадашњи коректор државне штампарије у Беогрдау, постављен је укавом од 27. марта о. г. за драматурга српског народног позоришта у Београду.

(Короата за царем Александром II. на јапанском двору.) Јапански микадо наредио је, да се за убијеним царем Александром II. носи 20 дана корота на јапанском двору. Боја жалбене одеће, која је до сад била бела, има од сад бити црна. То је први пут, да јапански двор жали за туђим владаром.

(Из цареубилачке парнице.) Познато је, да су и Софија и Ђесика Хелфманова за једно са свима другим цареубицама осуђене на вешала. То је после 130 година првина у Русији, да су и женске осуђене на таку смрт. Занимиво је, да је државни тужилац, Муравјев, одрастао заједно са Перовсковом и у детињству се с њом играо, а сад мораде предложити, да се другарица из детињства му осуди на вешала. То није баш пријатан положај.

(Александар II. и Бакунин.) Једна од највећих заслуга, коју ће повест цару Александру II. прибележити, јест укидање мужичанства у Русији. Да није цар свију Руса учинио никако друго велико и добро дело, него само то, спомен би му и пак остао до века славан. Кад су ту скоро после петроградског атентата јевропске новине спомињале и ту заслугу цара ослободиоца, причале су некоје и разне анегдоте, надвезујући их на тај епохални чин у руском државном и друштвеном животу. Неко је причао, да је познати отац руских нихилиста, Бакунин, такође до некле саслушан за укинуће мужичанства. Чувени револуцијонар био је ухваћен и лежао у тамници, кад али дође му неки велики државни достојанственик, те у царево име заиште од њега, да састави споменицу и у њој разложи, како он мисли, да се преустроји друштвено стање у Русији. Бакунин то учини. Мало за тим време потрајало, а изиђе указ цара Александра II., којим се на веки укида мужичанство у Русији. Бакунин је био осуђен на заточење у Сибирију, но отуд сретно умакне. Свет говори, да је полиција по вишем налогу гледала кроз прсте, како Бакунин одмиче.

(Светска изложба у Риму.) Коначно је закључено, да будућа прва светска изложба у Риму буде 1885. год. Сви су већ одбори тога ради по читавој Италији састављени. За председника средишњег изложбеног одбора именован је краљевском наредбом војвода од Аосте.

(Земљетрес на острву Хијосу.) Мастиково острво Хијос, дражесна спорада, о којој се пре неког времена читав месец дана говорило, као да ће Грчкој место Кандије уступљена бити, потресено је 22. марта ужасним земљетресом. Стеновито острво, растављено од велике анатолске окуке Чесме мореузом истог имена, називају Османлије, које су га 1566. год. од Јеновљана отеле, због благог му неба и плодности „рајем Архипла“. Велико је 19 четвероугаоних миља и на њему живи око 40.000 становника. Главни су му производи вино и мастика. Чувено хијоско вино не уступа ни најмање најбољој Малази, јако је, што но наши веле, пуна су ти уста од њега. Мастика је нека врста смоле, добија се с неког дрвета, што на острву расте, а познато је са свог пријатног мириса. Жене на истоку носе је као накит. На Хијосу има 70 села, и у 25 њих живе сељаци само од добитка од мастике. Главна хијоска варош, такође Хијос или Кастро, која је од земљетреса са свим порушена, лежи на прилично засутој луци на источној острвској обали, преко пута од ратне луке Чесме, која је такође од земљетреса врло страдала. У вароши има 5000 становника. Са лепог му положаја, називају Кастро „Малом Ђеновом“. Острвљани су леп сој људи; воспорске чамџије, ти „осветници срца“, као што их песма назива, понајвише су хијошани. Сматрају их за најжешће од свију Грка, у право за људе на крај срца; грчка пословица вели: „Прави хијошанин није у век прави омак“. Познато је, да је и Хијос међу оним седам варошима, што се отимљу о родно место омирово, свака се хвали, да се у њој славни Омир родио. Тих седам вароши поређане су у овом грчком хексаметру: Смирна, Родос, Колофон, Саламис, Хијос, Аргос, Атене. Северно од Кастра има убаво местанце, називају га „Омировом школом“; причају, да је славни рапсод онде своје ученике сакупљао. Ту има каменита стена и на њој урезане неке нејасне скулптуре, слике. Старинар Чендлер мисли, да слика приказује Кибелу међу двема лавовима, а други старинар, Покок, Омира међу двема музама. Трећи мисле, да је то био кибелин жртвеник. Од Смирне вози се путник на пароброду до Кастра 8 до 10 сахата; пароброди цариградске Месажерије и аустријског Лојда пристају под Кастро, кад броде сирско-мисирским правцем или пут Сире. Од Кастра до Цариграда требају 30 до 32 сахата.

Достављене су нам ове нове књиге:

— Животопис и доброчинства Божа Бошковића. Написао пријатељ и познаник Ђорђе Николајевић. У Задру. Брзотиском „Народнога Листа“. 1880. На 8-ини 66 стр. Са ликом бошковићевим.

— **Српске бесједе**, које је саставио и говорио у српској православној цркви Никола Беговић, прото карловачки. Свеска II. У Београду, Штампарија „Задруге штампарских раденика“. 1880. Мала 8- ина 187 стр.

— **Историја хришћанске цркве**. За школску младеж израдио Никола Гр. Живковић, свештеник православне цркве српске и професор на ц. кр. вел. реалци у Карловцу. (Друго попуњено издање.) У Загребу. Тиском Драгутина Албрехта. 1880. На 8- ини VIII и 149 стр.

— **Мировински закон** за народне учитеље у Угарској. Издање књижаре С. Марковића у Вршцу. 1881. Тиском удове Кирхнера у Вршцу. 8- ина 22 стр. Цена 30 нов.

— **Просветни гласник**. II. година. Шеста свеска. Стр. 193—232. Одговорни уредник Стеван Д. Поповић. У Београду. Издање и штампа државне штампарије. 1881.

— **Mladi dani veljkovi.** Na sviet dao Gavril Manojlović. U Zagrebu. Tiskara „Narodnih novina“ 1880. Str. 672 na 8-ini

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

„ВЕЧЕРЊАЧА“

ЗАБАВНО-ПОУЧАН ЛИСТ.

Издаје га и уређује **Ђорђе Рајковић**.

Под овим васловом ушао је у штампу лист, који ће излазити недељно један пут на целом табаку.

„Вечерњача“ уз уредников рад потпомогнута још и сталним сурадништвом наши приповнати и омиљени писаца, доносиће на изменце у брижљивом избору занимљиве **приповетке, путне слике, чланке из природни наука, краће животописе знаменити Срба и Српкиња, слике и карактере из историје српске књижевности, слике из прошлости** у опште и **Новога Сада** посебице.

У подлистак ће улазити краће **хумореске, књижевни прегледи, писма знаменити Срба** и остали Словена, **старине**, мисли, белешке итд.

Први број „Вечерњаче“ изићи ће и разаслаће се 7. априла.

Цена је „**Вечерњачи**“ на годину 3 фор., на по године 1 фор. 50 нов., на четврт године 75 н. За ђаке, сиромашније учитеље и свештенике квартално 50 новч.

Претплата, најбоље поштанском упутницом, шаље се непосредно уреднику.

У Новоме Саду, 2. априла 1881.

ЂОРЂЕ РАЈКОВИЋ,
уредник „Вечерњаче.“

Изишао је 14. број

„РОДОЉУБА“

са следећим садржајем: „Срп. народно учитељство и срп. нар. црквени школски савет“. од А. П. — Одговор на „припослано“ г. Стевана Жекића учит. у Ст. Бечеју. — „Српски народно-цркв. школски савет и српско народно учитељство“ прештампано из „Шк. листа“. — Дописи из Чуруга, Петрова села, Панчева и Београда. — Даље приповетка „Милета“ (продужење). „Књижевне вести“. Позив на претплату на педагошки лист „Васпитач“. — Домаће вести: Племенити дар. Редовна седница срп. црк. општине сомборске. Добровољни прилози о селу. Коначна расправа због прекршаја пресског закона. Одговори уредн. Огласи и разне ситнице. — Молимо наше пријатеље и пријатеље овога листа да се што више заузму око скупљања претплате на овај лист, који је прегао, да се бори за унапређење нашег народа.

А. Поповић,
уредник „Родољуба“.

ОБЈАВА ЗА ЗУБОБОЛНЕ.

Слободан сам мојим поштованим клијентима као и осталој п. т. публици до знања ставити, да ћу 7, (19.) априла у Нови Сад у гостиону „царице Јелисавете“ приспети.

С поштовањем

Др. В. ДИК,
зубни лекар.

✝

С ојађеним срцем јављамо свима сродницима, пријатељима и познаницима тужну вест, да нам се незаборављени наш отац, брат, таст, свекар и деда

ТЕОДОР БРЕЖОВСКИ

парох госпођиначки

данас у 3 сахата у јутру после дужег и тешког боловања, у својој 67. години живота у вечност преселио.

Уједно захваљујемо најтоплије на саучешћу пречасном г. проти Папићу, свештенству и учитељству госпођиначком, чурушком и жабаљском, и целом грађанству госпођиначком и околном, који последњу услугу своме пароху одадоше.

Лака му црна земља!

У Госпођинци 1. (13.) априла 1881.

Васа Брежовски син, Јулка Иванић и Софија Гргур кћери, Максим Брежовски брат, Ђорђе Иванић и Глиша Гргур зетови, Милица Брежовска снаја, Мара Брежовска и Јулка Гргурова унуке.

Ред пловидбе

I. кр. повл. дунавског паробродског друштва почевши од 20. марта (I. априла) до 3. (15.) октобра 1881.

од **Новог Сада** у **БУДИМ-ПЕШТУ**: сваки дан, изузимајући петак око ½ 11 сати пре подне.
од **Новог Сада** у **ЗЕМУН**: сваки дан, изузимајући уторник после 4 сахата после подне.
од **Новог Сада** у **ОРШАВУ** и **ГАЛАЦ**: понедељником четвртком и суботом после 4 сата после подне.
од **Новог Сада** у **ТИТЕЛ**: средом и недељом после 4 сата после подне.
од **Новог Сада** и **САВСКЕ станице**: четвртком и недељом после 4 сата после подне.
од **Новог Сада** у **РУШЧУК**: понедељником и четвртком.

Нови Сад 20. марта (1. априла) 1881.

Оправништво.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

На упражњено место ликовоће код вршачке српске црквене певачке дружине овим се отвара стечај.

Са овим звањем скопчана је годишња плата од 600 ф. а. вр.

Ликовоћи спада у дужност да управља певачким кором, а за случај потребе да и децу из овдашњих српских верозаконских школа у хармонијском певању обучава. Избор ће важити, пробе ради, за једну годину од дана ступања у звање.

Сваки који жели да добије ово звање, има своју добро снабдевену молбеницу, року од 14 дана првог уврштења овога стечаја, да поднесе потписаном одбору и да докаже:

1. да је свршио конзерваторијум,
2. да је хришћанин,
3. да зна српски или ма који славенски језик, и
4. да је слободан од војничке дужности.

Првенство ће имати Срби и компонисте.

Вршац 1. Априла 1881

УПРАВНИ ОДБОР
вршачке српске црквене певачке дружине

2—3

КУЋУ моју у лебарском сокаку под бр. 871. продајем из слободнд руке. Ко је вољан купити је, нека се обрати на мене.

Јован Грчић,
гимн. професор.

1—2

ТРАЖИ СЕ

један добар помоћник који је лончарску трговину савршено изучио, било под добру годишњу плаћу, или као ортак исте радње да буде. Потражиоци нека се обрате било писмом или личном посетом на подписаног у Земуну до конца овог месеца по римском. **Јован П. Јовановић.**

Усљед препоруке ц. кр. зем. здравственога вијећа, концес. од вис. ц. кр. моравског намесништва

МАРИЈАЦЕЛСКЕ КАПЉИЦЕ

ЗА СТОМАК.

Особито делујући лек за све болести стомака,

а преки лек против: хрђава апетита, слабости стомака, неугодног даха из устију, надимања, ригања, колике, катара у стомаку, љутине у стомаку, правлење намена, млогог шлајма, жутице, гадљивости и повраћања. главобоље (ако од стомака долази) грчева у стомаку, тврде столице или затвора, претоварења стомака, гњиоте, болне слезине, црне цигерице и шуљева.

Цена једне флашице заједно са упутством за употребу 35 новч.

Праве се могу добити у Н. Саду само код г. Плавшића апат., а у Петроварадину код Deodattos Erben.

Средишно стовариште за разашиљање код **C. Brady**, апат. **Kremsier.**

20—52

Одговорни уредник др. Светозар Милетић.

Српска штампарија дра Светозара Милетића.